

## Fredens århundrade



Europas politiska oro hade så när dragit förbi Sverige. Efter sjuttonhundredatalets krig, behövde vårt land fred. Men genom de intryck Gustav IV Adolf fick vid sin tyska resa 1803-1804 var det inte svårt för engelska och ryska diplomater att få den svenska kungen att ställa upp mot Europas fridstörare, Napoleon.

Koalitionens armé skulle förläggas i svenska Pommern, under den svenska kungens ledning. Meningen var att denna styrka skulle binda den franska styrka som hade besatt Hannover. Detta i sin tur skulle göra att Österrikes armé tillsammans med ryska förband i södra Tyskland, skulle fälla avgörandet.

För Skaraborgs regemente utfärdades 1805 order från Skålltorp att en bataljon på 600 man skulle tåga till Karlskrona. Väl över på den Pommerska sidan förlades Skaraborgarna i Stralsund, där tiden upptogs av exercis. Till slut kastade den stora franska armén ut svenskarna ur Pommern och trupperna skeppades över till Skåne.

Under 1808-09 var det kriget mot Danmark som upptog regementets tid. För en av bataljonerna från Skaraborg slutade detta krig med kapitulationen vid Prestebakke. Skaraborgs regemente kom senare med framgång att delta i slutfasen av kriget mot Napoleon. 1813 deltog regementet bland annat i striderna vid Rossau, under fältmarskalk Sandels ledning.

Efter vinterkvarteret i Tyskland marscherade regementet till Belgien där fästningen Maastricht belägrades och svältes ut. Samtidigt kapitulerade Napoleon, vilket gjorde att svenska armén sattes på ilmarsch hem, för att omgående marschera mot Norge.

Den nu krigsvana och överlägsna svenska hären övermannade snart den norska. Den 9 augusti 1814 föll de sista skotten som svensk trupp hittills avlossat i krig. Det var en patrull ur Livkompaniet av Skaraborgarna som under ledning av Johan Jesper Leijer kastade en norsk styrka överända vid Askim.

Baltzar von Platen startade byggnationen av Göta kanal år 1810 och 1832 stod hela kanalen klar. Göta kanal är absolut ett av de största byggnadsprojekt som någonsin genomförts i Sverige. Kanalen sträcker sig från Sjötorp vid Vänern till Mem vid Slätbaken och är 190 km lång med 58 slussar. Av sträckan är 87 km grävd kanal. Totalt beordrades omkring 58.000 indelta soldater från 16 regementen och dessutom ryska krigsfångar samt civilanställda kvinnor och män till arbetet med att gräva kanalen.

Ett sällsamt mellanspel i den långa fredsperioden som startade efter kriget mot Norge 1814, blev fredsvakten på Fyn 1848, dit Skaraborgs- och Västgöta regemente kommenderades tillsammans med Västgöta Dals regemente. Uppgiften var att hålla ett öga på de upproriska Slesvig-Holsteinarna, samtidigt som man skulle förhindra en invasion av Fyn. Den 2 maj nämnda år utfärdades generalorder om att regementena skulle göra sig marschfärdiga och den 11 och 12 maj gavs uppbrottsorder. Den 13 juni landsteg de kommenderade på Fyns västkust.

För den svenska styrkan kom kommenderingen till Fyn i huvudsak att bestå av patrullerande vakttjänst. Då inte sådan förekom sysselsatte man förbanden med upp till 6 timmars kompaniexercis om dagen. Fyn kan sägas utgöra slutet på regementets krigsinsatser. Under den följande fredsperioden utvecklades den indelta armén till en jordbrukande organisation, samtidigt som den blev alltmer omodern. Indelningsverket kom trots fel och brister som allt mer blivit uppenbara, att bestå fram till 1901.

Beväringsarmén som infördes 1812 hade till förebild det franska systemet med utskrivningar av manskap till krigsmakten. Under 1800-talet hade denna organisation fått ett allt bredare fäste. Bland annat medförde denna organisation att tillgång till reserver, som indelningsverket inte haft, säkrades.

Beväringsarmén hade även den brister som bland annat bestod i att den som inkallades kunde köpa sig fri, genom att betala någon annan som inställde sig. Likaså var det vanligt att den som kallades till mönstring rymde från denna. Trots dessa problem blev beväringsarmén föregångare till dagens värnpliktsarmé som infördes när indelningsverket upphörde 1901.